

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vpisane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Klečeplazci. — „Gorenjec“ in „Naš List“. — Razmere v deželni blaznici. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Razno-terosti. — Socialno gibanje. — Ženski vestnik. — Gospodarstvo. — Figaro. — Podlistek: Beguni z otoka Sahalina.

Klečeplazci.

(Iz kmetskih krogov na Notranjskem.) — Priobčujemo nespremenjeno, položaj se je pa medtem spremenil.

V odseku za volilno reformo so naši poslanci glede sedmega slovenskega mandata na Štajerskem s svojo ponižno prošnjo pogoreli. Z milostjo so prosili, s ponižnostjo so vzeli na znanje — svojo brcu.

Prišel je potem na vrsto proračun in naši poslanci Slov. Ljudske Stranke so glasovali za vladno predlogo, seveda za vse predlagane stroške, kot za vojno, mornarico itd., kajpada, samo zaradi tega, ker so avstrijski domoljubi, a drugače vladi ne zaupajo.

V ta namen je imel poslanec dvorni svetnik dr. Ploj precej dolg in ponižen govor, kjer je posebno zanimiv njegov epilog: „Dovolj je besed, videti hočemo dejanja, kakršna mora pokazati prava avstrijska vlada vsem narodom z enako ljubeznijo in enakopravnostjo. Potem si vlada pridobi zaupanje Jugoslovanov.“

Motiv in rime te pesmi so že obrabljene. Kolikokrat so peli to pesem na Dunaju naši voditelji! Kako jih je vlada vpoštevala, vidimo vsak dan. Ko bi ne poznala naša vlada neodločnosti Jugoslovanov, bi mogoče nekoliko vplivali ti verzi na njo, a tam vedo, da je to stara pesem ponižnih Jugoslovanov, ki vedno klečeplazijo za vsako drobtinico z državne mize.

Ubogi pesniki! In potem, dasi so bili poraženi v volilni reformi, gredo naši zastopniki

Beguni z otoka Sahalina.

Sibirski povest. Spisal Vladimir Karalenko. (Dalje.)

Laže nam je postalo pri sreč. Odkril sem se in zahvalil dobremu možu, ravno tako moji tovariši. Kako neizmerno dobro je bilo, da nas je preskrbel s kruhom, a še boljše, da nam je privoščil dobro besedo. Do sedaj smo se morali ljudi ogibati, ker so nam prinesli lahko samo zlo ali celo smrt — tu pa čujemo prvič pomilovanje. In vsled samega veselja nad tem bi prišli kmalu v nesrečo.

Ko so oni odšli, smo postali pogumnejši in bolj brezskrbni; Volodja je pričel celo plešati. Zapustili smo celo skrivališče in šli k vodi, kjer zakurimo in pristavimo dva kotla. V enem smo kuhali čaj, v drugem ribjo juho. Med tem se je zmrčilo in pričel je padati droben dež. Sedeč pri vročem čaju se za dež nismo menili.

Tako smo sedeli kakor v paradizu in se niti zmislili nismo, da se mora videti naš ogenj v mesto. Mi, ki smo begali skozi gozde in polja, se skrivali pred vsakim človekom, smo postali zdaj naenkrat tako brezskrbni, da smo zakurili baš tik pred mestom in se pomenkovali tako brez ozir, kakor da nam ne preti niti najmanjša nevarnost.

in glasujejo za državni proračun, za vojake, kakor pravijo zato, ker je treba skrbeti za moč države, da lahko odbije vsak naval od zunaj!

Torej, da se okrepi moč države, ki nas bije po hrbtu, ki nam kleči na vratu, ki nas ob vsaki priliki očitno prezira! Kako revni so naši možje! Blagor vojaške moči jim je pred očmi, a blagor naroda, ki vzdihuje v sponah, ki kliče po enakopravnosti in ki mu je vlada ne privoščila, ta jim je druga briga. Tisti gnjili avstrijski patriotizem, ne gre slovenskim svetnikom, poslancem nikakor izpred oči. Pač kaže, da niso ti možje za voditelje onega naroda, ki mora imeti v sedanjem kritičnem času napisano na svojem praporu: „Vse za naš narodni prospeh, za povzdigo naroda, do svojih pravic, do svojih zgodovinsko političnih mej, a avstrijski patriotizem nam je deveta briga: Kaj nas briga povzdig in moč države, ki je kolikor je močnejša, toliko nam slabejša“. A našim državnim zastopnikom nikakor noče v glavo, da bi s tem programom nastopili pred svoje tlačitelje in pokazali, da je konec pohlevnosti slovenskega naroda, ko se je tresel v prahu, kadar so zagrmeli na Dunaju.

Avstrijska vlada nas sovraži in prezira. Mi Slovenci smo edini jez, ki zapira Germaniji pot do Adrije, zato smo tudi Nemcem trn v peti, in njih delovanje stremi za tem, da nas uničijo, da nas ponemčijo. Tudi naša pangermanska vlada jih podpira in nas želi uničiti. In kako se morejo potem naši politiki še ogrevati za tako vlado in državo? Tudi naš narod v obče je še tako v mraku, da kaže svoj ognjeviti patriotizem pri vsakih prilikah.

No, Slovenec je že vajen klečeplastva. V prahu se je plazil pred graščaki, v prahu se plazil pred svojo vlado, ki mu za hvaležnost priloži ob vsaki priliki krepko batino.

K sreči je živel tedaj v mestu star mož, ki je bil svoj čas nadzornik ječe v N. Ta jetnišnica je zelo velika, zato je bivalo v njej že mnogo naših, ali tega starega moža se spominja vsakdo rad. Vsa Sibirija je poznala Samarova in ko sem čul pred tremi leti, da je umrl, sem se peljal samo zato k popu, da sem plačal mašo za Samarova. Dober mož je bil, samo klel je rad, da je bilo včasih že grozno. Kričal je in zbijal z nogami — več pa ni nikomur storil. Spoštovali smo ga, ker je bil pravičen, ni nikogar razžalil in nas jetnikov ni trpinčil. Tudi se ni dal podkupiti. Ničesar ni sprejel, razen če mu je dal kdo kaj prostovoljno za njegove dobrote.

Tedaj pa je stopil že iz službe in živel v lastni hišici, ki si jo je kupil v Nikolajevsku. Zgolj iz stare navade je občeval še zdaj s „prostim moštvo“. Tistega večera je sedel pred svojo hišo na terasi in kadil; kar zapazi naš ogenj. „Kdo neki kuri tam?“ si je mislil.

Dva izmed prostega moštva sta šla slučajno mimo. Poklical ju je k sebi.

„Kje pa ribarijo vaši?“ ju je vprašal.

„So se morali že vrniti.“

„Seveda, tudi jaz mislim tako. In zdaj poglejta tja. Ne vidita celo grmado?“

Čas je že, da pripravimo narod do spoznanja, da je prišel tudi njemu čas, ko se mu ni treba pred nobenim več plaziti. A v prvi vrsti je treba do odločnosti pripraviti naše zastopnike, da vržejo iz našega prapora moto: „Vse za vero, dom, cesarja“. In da vzdignejo nov, ponosni prapor, z napisom: „Vera ne spada v politiko, naš zatirani narod pa nam je pred oziri na državo in cesarja“.

Da, narod nam bodi vse. Za državo so naši očetje prelivali nešteto krat svojo kri, a plačilo so dobili v preziranju od strani vlade. To se je videlo tudi pri Kustoški slavnosti, ko so ponižnim bojevnikom Slovincem odpovedali celo vojaško godbo. A če so jo naši očetje prelivali za skupnost države, zakaj bi je ne prelivali njih sinovi za blagor svojega naroda?

A za dvigo tega prapora je treba tudi odločnih, čilih, mladih mož, ki ne bodo pred vlado kleče prosili za vsako drobtinico naših socialnih in zgodovinskih pravic, ampak stopili odločno pred svoje zatiravce in zaklicali: To je naše in to zahtevamo zase, a vas pa ne prosimo nič, mi hočemo imeti, narod naš zahteva to. Ne bojimo se ne krvnikov ne bajonetov nasilne vlade.

Ponižni jugoslovanski delegatje pa so zadovoljni, da jih vlada milostno pogleda in jim nekaj — obljubi. Potem so krotki kakor ovce.

Nekateri Hrvatje in Dalmatinci plavajo sedaj v veselju in patriotizmu do Dunaja, ker napravi vlada Dalmaciji krvavo potrebno železnico. A država jo bo sezidala iz svojih namenov, a ne zaradi dobrote deželi. Že desetletja bi lahko žvižgal hlapec po tužni Dalmaciji, a ne sedaj, ko kaže vojni oblak spuščati strele na jugu.

Naši slovenski delegatje so veseli, da morejo priti na cesarsko kosilo in da jim dá kdo

„Res.“

„Kdo more neki biti? Kaj mislite?“

„Ne vemo, Stepan Saveljič. Najbrže popotniki!“

„To je ravno: popotniki! In vi ničvredneži niti ne pomislite, da je lahko kdo izmed vaših. Ali ne veste, da je pripovedoval okrožni sodnik predvčerajšnjim o begunih z otoka Sahalina? Opaziti jih je bilo tu nekje blizu... Najbrže so to oni, ti neumni otroci, ki kurijo tik pred mestom!“

„Lahko je mogoče, Stepan Saveljič.“

„No, in nič dobrega se jim ne obeta. Poglejte blizu, kaj počno. Se je sodnik že vrnil v mesto? Ako se še ni, se zgodi prav kmalu, in potem mora opaziti tisti ogenj. Zbere vojake in po njih je. In vendar je škoda za nje, da bi poplačali Saltanovo glavo s svojimi. Pripravite mi brž čoln!“

Med tem smo sedeli mi ob ognju in čakali na ribjo juho. Že dolgo nismo imeli nič toplega v želodcu. Noč je bila temna, na nebu so se nabrali oblaki, droben dež je padal na zemljo, šepetalo in šumelo je v gozdu, da so se poizgubili v tem naši glasovi. Temna noč je najboljši prijatelj klatežev: čim temnejša noč, tem svetlejša je v naših srcih.

višjih prijazno besedo. Potem so iskreni zastopniki in prijatelji gnjilega državnega domoljubja, ki nosi najboljšim avstrijskim patrijotom, Slovencem, samo batine in preziranje.

Slovenski narod in posebno njegovi voditelji naj pridejo enkrat do spoznanja, da s prošnjo na Dunaju ne dosežemo ničesar več; treba je pokazati zobe. Priklenjenega psa se nihče ne boji, a še manj dobrikajočega kužka, treba je zarenčati in tudi vgrizniti. A s hlimbo in prošnjo v kot. To nam bodi sedaj geslo.

Narod naprej!

„Gorenjec“ in „Naš List“.

„Gorenjcu“ ni pisava „Našega Lista“ posebno ljuba. Zakaj, tega ni povedal. Tudi ni bilo treba. Iz načina njegove polemike je razvideti njegov namen. Ne more se ločiti od starih. To je jedro in nagib njegovega uvodnika v št. 26. Pravkar je morda čital člankar Ibsenovega stavbenika Solneza, vzel tam naslov in konec svojemu spisu in bil prepričan, da smo zdaj poraženi. Da ne bi Solneza razumel, mu nočemo očitati; prej, da je stvar zasukal, kakor jo je potreboval.

Tudi mu ni prav, da se imenujemo „mladi“. Člankar gotovo ni pomislil, kdo nam je dal to ime. Morda se spomni na zgodovinske primere, kjer je nastalo iz imena, danega od nasprotnikov v namen zaničevanja, ime velike stranke. Morda; sicer pa je vseeno: le čemu se oprijemati sukne. Da si zamaši z njo oči za srce nasprotnika?

Porabil je Gorenjčev sotrudnik vsa tehnična sredstva zgovornosti, da bi vendar dokazal, kako krivo mislimo mi in da ima prav edino on. Blažen, ako je uverjen, da je dosegel svoj namen. Obžalovati je samo, da gleda ves naš „boj“ skozi šipo provincializma: morda bi nam stal drugače prav blizu. Če ne to, bi ocenjeval vsaj vspehe dosedanje slovenske politike vse drugače. V obeh slučajih pa smo prepričani, da bi se njegova velika slava, ki jo ve dosedanji naši politiki, reducirala na pravi minimum. Čemu razkričavati najmanjše vspehe kot največji triumf kake stranke? In nekaj drznosti je gotovo pri tem, prištevati zadnji naš razvoj s a m o liberalcem. Delno slovensko uradovanje pri nekaterih kranjskih sodiščih (kdor živi pri nas, ve, kako uboga para je to) ni nobena slovenska pridobitev; toliko časa ne, dokler ni izvojevala slovenska politika 800.000 obmejnim Slovencem enakopravnosti slovenskega jezika z nemškim oziroma italjanskim. A da bi bilo to vsaj na Kranjskem! Če pa se hvali Gorenjčev dopisnik z našim hranilništvom, trgovino, obrtnijo in zadružništvom, bi sicer toliko ne zahtevali, naj strogo loči svoje (dopisnik pripada očividno naši liberalni) od tujega, kar so storile in dosegle druge stranke oziroma osebe, kakor da bi vsaj malo pomislil, kako se

Tatar, ki je bil z nami, je postal naenkrat pozoren. Ti Tataři imajo res izborni sluh. Tudi jaz sem napenjal ušesa in zdelo se mi je, kakor da čujem udarjati z vesli ob vodo. Bližam se nekaj korakov proti reki — in res: tiho se je bližal kraju čoln. Krmilo je vodil mož, ki je imel na kapi veliko kokardo.

„Ljudje, izgubljeni smo“, se obrnem proti svojim, „sodnik prihaja!“ Skočili smo po koncu, preobrnili kotličče iz zbežali v gozd... Prepovedal sem jim, da bi se razkropili. Najprej smo hoteli videti, kaj je pravzaprav. Če se držimo skupaj, se morda še vedno lahko rešimo, ako je nasprotnikov malo. Stopili smo za debela drevesa in čakali...

Čoln je prispel h kraju, izstopilo je pet mož. Eden se je glasno smejal rekoč: „Kam pa ste drli, prismođe? Vsi pridete nazaj, če vam rečem le eno besedo. Res ste pogumni, a bežite pa tudi kakor zajci!“

Ne daleč za menoj je stal Darjin.

„Čuješ, Vasilij — sodnikov glas se mi zdi tako znan.“

„Tiho bodi! Dosti jih ne more biti.“

Eden njih stopi naprej: „Hej, ljudje! Ne bojte se. Imate kakega znanca v tukajšnji kaźnolnici?“

je razvijala ob istem času med nami nemška industrija, trgovina itd. Da je pomislil naš cenjeni nasprotnik na Zagorje, Trbovlje, Trst, Ljubljano, Begunjsico, Javornik, Jesenice, Domžale, Litijo, Medvode, Vevče itd., bi bil v svoji polemiki zmernejši in v svoji domišljiji ne pošiljal dr. Tume v Indijo.

Čemu tak strah, da bi zapihal nov veter v slovensko oficielno politiko? Boji se le ta, kdor se ima bati.

In ker nam ni na tem, da prikrojimo Ibsena po svoje, naj citiramo Hildo tako, kakor jo je napisal Ibsen in ne Gorenjec: Ali do vrha je prišel. In slišala sem njegovo harfo visoko tam gori. Moj — moj stavbenik! O—s.

Razmere v deželni blaznici

ali: žarek, ki posveti v temne kote na Kranjskem.

II.

Dr. Robida je dobil ustanovo proti temu, da se je na podlagi od dež. zbora zahtevanega reverza zavezal, da ostane po končanih študijah vsaj 6 let v deželni službi. Obljubil pa mu je dež. odbor po dr. Schafferju 1. primerno plačo, 2. koordinacijo z dr. Divjakom, 3. definitivno nastavljenje po preteku pol leta, 4. vodstvo blaznice po odhodu dra. Bleiweisa.

Dr. Robida je na to odšel na vseučiliščno kliniko slovečega psihiatra dra. Krafft-Ebinga na Dunaju ter na tej kliniki izvrševal prakso deset mesecev. Krafft-Ebing mu je izdal sijajno spričevalo povdarjajoč zlasti temeljite predstudije dr. Robide, njegove izredne zmožnosti za poklic psihiatra, ki ga povsem vsposobljujejo za mesto direktorja kaki blaznici. Dr. Schaffer je bil pri odhodu dr. Robide s klinike Krafft-Ebingove pri le-tem; posledica tega pogovora je bila, da je Krafft-Ebing smatral dr. Robido za designiranega vodjo blaznici na Kranjskem ter mu je v tem zmislu napravil tudi spričevalo.

Dr. Robida je na to prepotoval skoro vso Nemčijo mudeč se več ali manj časa na raznih slovečih zavodih za umobolnike. Povsodi je dobival kar najboljša spričevala, ki poudarjajo med drugim, da si je bil pridobil popoln vpogled v u p r a v n o vodstvo dotičnih zavodov.

Z dekretom od 31. oktobra 1899. ga deželni odbor imenuje za ordinarija v blaznici na Studencu in sicer „za sedaj v provizorični lastnosti.“ Tako je Studenec dobil svojega psihiatra, zakaj te kvalifikacije dru. Divjaku ni priznati. Dr. Divjak ni bil nikoli inskribiran v psihiatrijo, ki tudi ni rigorozni predmet. Dobil je pač službo v blaznici, ker ni bilo drugzega prosilca. Bil je v povsem neurejenem zavodu, kjer si ni nikakor znal pomagati. Zato so ga po enoletnem službovanju poslali v šestmesečni kurz na Dunaj. Ta hospitalacija je vsa njegova izobrazba na polji psihiatrije.

Vže 28. maja 1900. je deželni zbor dru. Robidi uredil plačo. Določil je, da znaša s 1. ja-

Mi smo molčali.

„Vražji ljudje“, je zaklical zdaj, „povejte vendar, koga poznate tukaj, mogoče spoznate potem tudi nas!“

„Ali vas spoznamo ali ne“, pravim nato jaz, „boljše bi pa bilo, da se sploh nikdar nismo videli: za vas kot za nas. Ali živih nas ne dobite v pest.“

Svojim dam znamenje, naj so pripravljene. Onih je bilo samo pet, nas še enkrat toliko. Bali smo se samo, če bi streljali, ker bi se slišalo v mesto. Nismo več mislili na rešitev, ker če bi ušli tu, bi nas prijeli drugje; ali brez boja se pa tudi ne bi podali.

Oni stavec je zopet pričel: „Otroci, kaj ne pozna nihče izmed vas starega Samarova?“

Darjin me sune s komolecem: „Prav on sam je!“ in potem zakliče glasno: „Pozna Vaše blagorodje Darjina?“

„Kaj bi ga ne, saj je bil v naši ječi v N., Fedot mu je ime, če se ne motim.“

„Jaz sam sem tisti, Vaše blagorodje. Tovariši, bodite brez skrbi, to je naš dobrotnik.“ Po teh besedah smo stopili vsi bliže.

„Ste prišli Vaše blagorodje semkaj, da nas primete? Tega bi nikdar ne pričakoval.“

nuarjem 1900. v pokojnico v števna plača v treh stopnjah 3600, 3800 in 4000 K ter da se vrši pomikanje v višjo plačilno stopnjo po preteku vsakih pet let.

S tem je dež. zbor zadostil prvim trem od dra. Robide stavljenim pogojem: 1. plača, 2. koordinacija z dr. Divjakom, 4. definitivno nastavljenje. Kako more dež. odbor danes trditi, da dr. Robida še ni definitivno, nam je neumevno.

Enako plačo je dobil tudi dr. Divjak, zato pa je zahteval dež. zbor v zmislu vladine zahteve od njega, da opusti službo v tovarni v Vevčah. Ker mu je pa tovarna nesla kakih 5000 K na leto, je dr. Divjak prosil, naj ostane vse pri starem, on da ne rabi zvišane plače. To prošnjo pa je dež. zbor zavrnil. Dr. Divjak je opustil torej tovarno za kako leto. Potem je pa prosil, naj se mu dovoli izvrševanje tovarniške službe. Ta prošnja še sedaj ni rešena, t. j. Divjak ima sedaj povišano plačo in tovarno zraven. Vse to pa je dež. odboru prav dobro znano, a pusti vse pri starem, kakor je ravno to želel imeti dr. Divjak. Da mora v takih razmerah — zlasti ker dr. Divjak opravlja tudi privatno prakso (vse to je na modernih zavodih zdravnikom strogo prepovedano) — trpeti služba, je umevno. Zdravniška služba potemtakem vzlic vladini zahtevi in vzlic prizadevanju dra. Robide še danes ni urejena. Zato je pa tudi umevno, da je preustrojitelj in preureditelj blaznice, ki jo je ob nastopu svoje službe namerjal dr. Robida, povsodi naletela na odpor. Vzlic velikanskim težkočam, ki so se mu stavile na pot, je dr. Robida moderno preuredil ves zavod, pred vsem pa dvignil svoj oddelek (prosto terapijo, takozv. Offen-Thür-System, veselice, orkester, čitalnica, knjižnica). Umrljivost na njegovem oddelku je padla za 50%. Da so ostale še one temne ječe t. j. celice za pobesnele bolnike, temu ni kriv dr. Robida. Sicer pa naj ostanejo v večni spomin. Kedar pride v Ljubljano vseučilišče, se bodo mladi medicinci lahko hodili na Studenec učiti, kake ne smejo biti blaznice. Higijena je še tudi pastorka na tem zavodu. Kopalnih priprav ni ali so pa nerabne. Lavoirjev je pa na vsakem oddelku ravno za dva človeka. Strežaji spe na nekakih brez-zračnih in temnih svistih.

Strežništvo se je dru. Robidi neprenehoma pritoževalo, da jih dr. Divjak zmerja, kedar ga kličejo, da ga nikoli ni doma ali da sploh ne pride, tudi če je doma itd. Nobena pritožba pri tč. vodji dr. Bleiweisu ali dež. odboru ni dosegla najmanjšega, vse je ostalo pri starem. Ker se je pa po zavodu vse mogoče govorilo, poklical je dr. Robida oba nadstrežaja in sestro Lucijo vže pred 4 leti v navzočnosti sekundarija dra. Tičarja ter jih vzel na zapisnik. Zapisnik je poslal dru. Schafferju, ki je vodil tudi preiskavo radi polemike med „Slovincem“ in „Slov. Narodom.“ Preiskavo so udušili in danes trdi dež. odbor, da ni nikjer nobenega akta...

„Kaj pa; prismođe ste! Norei, kurite skoro sredi mesta.“

„Dež nas je premočil, Vaše blagorodje!“

„Dež vas je premočil?! In vi se prištevate klatačem? Saj niste iz sladkorja. Vaša sreča, da sem zapazil vaš ogenj, preden je dospel še sodnik v mesto, kajti drugače bi vam odbila zadnja ura in sušili bi se vse kje drugje. O ljudje božji, kako malo ste pametni, če tudi je padla pod vašimi noži Saltanova glava. Kanalje! Pogasite ogenj in umaknite se sredi šume, tam zanetite deset ognjev, če hočete. Druhal nemarna!“ Psoval je in klet po svoji stari navadi. Stali smo okrog njega in se mu smejali. Ko se je izkričal, je dejal: V čolnu sem vam prinesel s seboj čaj in kruh. Imejte starega Samarova v prijaznem spominu. In če vas obvaruje Bog in pridete v Tobolsk, prižgite pred podobo mojega svetnika svečo. Jaz umrem sicer tu v hiši, ki sem jo priženil, star sem, ali vendar se spominim mnogokrat tudi svojega rojstnega kraja. — Zdaj pa zdravstvijte! In še nekaj: ločite se. Koliko vas je vseh?“

„Enajst mož.“

„Ali ste znoreli? Že do Irkutska se je raznesla vest o vas, vi pa hodite v četi naprej!“

Politični pregled.**Volilna reforma.**

(Kočevski mandat. — Obstrukcija Italjanov.) Ni bilo pričakovati, da bo dala ravno Kranjska v odseku za volilno reformo toliko opraviti. Kočevski mandat, katerega se združeni Nemci krčevito opirajo, je razburil tudi italjanske duhove. Danes je na Goriškem poleg 147.000 Slovencev še 81.000 Italjanov, a imajo Slovenci samo dva poslance, Italjani tri. Z drugimi besedami: 27 Italjanov ima toliko pravice, kakor 73 Slovencev. To nečuveno razmerje je bilo tudi vladi preveč in zato je dala po Hohenlohu Italjanom na Goriškem dva poslance, Slovencev tri: torej še vedno razmerje: 40 Italjanov proti 49 Slovencev. Ali ker ni volilna reforma nobena geometrična naloga, se na take malenkosti ne more ozirati. Vzlic temu pa, da so Italjani že zdaj nekoliko na boljšem, zahtevajo na Goriškem še en mandat več, tako da bi imelo 81 Italjanov toliko političnih pravic, kakor 147 Slovencev. Ker se temu večina v volilnem odseku ni hotela ukloniti, so pričeli z obstrukcijo. Poreški poslanec Bartoli je govoril cele ure po italjanski in s tem preprečil glasovanje o Kranjski. Tri dni je zavlekel debato o kočevskem mandatu. Šele danes na četrtek utegne priti do glasovanja, ker se obeta Italjanom od strani Nemcev v gotovem oziru ugoditi. Nemci na Kranjskem dobe najbrže svoj kočevski mandat proti temu, da se nadomesti to slovensko izgubo z enim (sedmim) slovenskim mandatom na Štajerskem.

Koroška ali Štajerska?

Pešičica dobro organiziranih in gospodarski močnih Nemcev na Kranjskem se je znala krepko postaviti na noge za svoj kočevski mandat. Našla je podporo pri vseh nemških strankah in tako se prav nadeja zmage. Ali vlada kakor nekatere klerikalne nemške stranke so z ozirom na slovenske klerikalce izjavile, da dovolijo ta mandat le proti temu, ako se ga nadomesti z novim slovenskim mandatom. Poslanec dr. Šusteršič vprašan, če se zadovolji s takim mandatom na Kranjskem, je izjavil, da temu ne more pritrditi, pač pa, ako se kreira tak mandat na Štajerskem ali Koroškem. Gotovo je, da ne bomo sumničiti dr. Šusteršiča, da ne bi bil odkritosrčen prijatelj volilne reforme — kajti v tej obliki, kakor je danes, prinaša njegovi stranki velike in pomembne dobičke — in da stori vsled tega kar mogoče, da je volilna reforma prej pod streho, ali vendar ni vseeno, ali dobimo Slovenci nov mandat na Koroškem ali Štajerskem. Brezdvomno so štajerski Slovenci zelo prikrajšani, a še mnogo slabše se godi koroškim Slovincem. Kakor je stanje volilne reforme zdaj, je 110 sl. Korošcev = 72 sl. Štajercem. Če dobe Štajerci še enega, je 110 = 62. Res je, da je v nasprotnem slučaju, če dobe ta mandat Korošci, razmerje proti Štajercem še vseeno kakor

Starec je šel nazaj v svoj čoln in se odpeljal. Mi pa smo prodrli globlje v gozd, zakurili nov ogenj, skuhal si čaj in si napravili juho. Potem smo urejevali svojo zalogo in se pripravili, da se ločimo. Poslovili smo se drug od drugega.

Darjin in jaz sva šla skupaj, z Makarvom sta šla oba Čerkeza, dva druga s Tatarjem, ostali trije zopet skupaj. Od tedaj se nismo več videli. Ne vem, živi še kdo njih ali ne; čul sem samo enkrat, da se je naselil oni Tatar tu nekje blizu.

Še v isti noči se nam je posrečilo, da smo se splazili proč od Nikolajevska. Nihče nas ni videl, samo neki pes je zalajal.

Ko je vzhajalo solnce, sva bila že deset vrst od gozda proč in bližala sva se okrajni cesti. Kar naenkrat začujeva ropotanje kraguljev. Hitro se skrijeva za nekim grmom in videla sva odtod trojko, v kateri je sedel zaviti v kožuhu — sodnik in dremal.

Oba se prekrizava, Darjin in jaz. „Bogu bodi čast in hvala, da se ni vrnil včeraj zvečer! Morda se je peljal prav zaradi nas.“

(Dalje prih.)

50:72, ali ker je nevarnost raznaroditve na Štajerskem mnogo manjša kakor na Koroškem, se zednači ta razlika popolnoma. Dr. Šusteršič je imel zahtevati samo na Koroškem nov mandat, in šele potem, če bi se stavile proti temu nepremagljive ovire, na kar pa situacija ne kaže, štajerskega.

Kranjska v volilnem odseku.

Pri glasovanju o Kranjski je prodril s 26 glasovi proti 16 predlog Nemcev, da se ustanovi za kočevske Nemce poseben mandat. Ob enem se sklone povisati število mandatov na Kranjskem od 11 na 12. Kakor je položaj zdaj, ne dobe Slovenci za kočevski nemški mandat nobenega mandata niti na Koroškem niti na Štajerskem, ampak na Kranjskem. Vsenemci so izjavili, da ne prepuste novega slovenskega mandata pod nobenim pogojem, če ne bo ta na Kranjskem. Drugi slovenski mandat na Koroškem je absolutno izgubljen in nanj niti več misliti ni. Zdajle ob treh, na četrtek, se je pričela razprava zopet o Plojevem predlogu glede novega mandata na Štajerskem, vendar je le malo upanja, da bi bil njegov predlog sprejet.

Dunaj, 12. julija ob sedmih zvečer.

Mesto kočevskega mandata dobe Slovenci nov (sedmi) mandat na Štajerskem.**Narodnosti na Ogrskem.**

Pri debati adrese na kralja so se zapored oglašali za besedo poslanci narodnosti, in lahko rečemo, da je bila vsa debata velika demonstracija napram Madžarom. Srbom, Slovakom in Rumunom, ki so brezobzirno razkrinkavali nasilnost madžarenja, so Košutovci neprestano ugovarjali. Nastali so v trenutkih taki viharji, da je moral predsednik sejo za nekaj časa prekiniti. Košutovce je branil pred narodnostim celo sam ministrski predsednik. Skušal je vplivati pomirjevalno na srbske, slovaške in romunske poslance, a se mu namen ni posrečil. Je tudi nemogoče. Dokler ne neha nasilnost, toliko časa se ne more zahtevati od narodov, naj molče.

Političeskaja enciklopedija. V Peterburgu je začela izhajati velika politična enciklopedija, ki bo obsegala vsega vkup dvanajst sešitkov velike osmerke, vsaka najmanj deset tiskovnih pol. Naročina za vse sešitke je 9 rubljev, v polusnju 12 rubljev. „Političeskaja enciklopedija pod redakcije L. Z. Glonimskavo“ (S. Peterburg, Glavnaja kontora: Nevskij pr. 88) je tudi za one naše politične kroge, ki so večji ruščine, za splošno orientacijo zelo koristna knjiga. Do sedaj izšli prvi sešitek obsega besede od Aargau — Antisemitizem. Nekatero točko, ki jih hočemo zlasti omenjati, so: agrarne dvizenje (str. 55—69), agrarne otenjenja (70—97), agr. programi (98—100), advokatura (101—108). Omenjamo naj samo še, da so slovenska krajevna imena na ruski karti, priloženi k točki „Avstrija“ pisana v slovenščini (Ljubljana, Gorica, Celovec, Maribor, Opatija, Beljak, Poreč, Soča, Postojna, Rovinj) dočim so v obče na ruskih zemljevidih nemška imena. Tudi smo Slovenci popolnoma pravilno zaznamovani kot narod, bivajoč razen v naših pokrajinah še v delu Gorenje Italije in Ogrske.

Štajersko.**Slovenske občine in deželni odbor.**

Znan je, da dopisuje štajerski deželni odbor dosledno vsem slovenskim občinam samo v nemškem jeziku. Občina Kokarje v gornjegraškem okraju je pa sedaj izvojevala jako važno pravico. Ko je dobila spet na slovenski dopis nemški odgovor, vrnila je ta nemški odgovor s prošnjo, da se ji naj doda vsaj slovenska prestava. Ko je bila tudi ta prošnja odklonjena, češ, občina si naj prestavo sama prekrbi, kjer hoče, se je pritožila občina v Kokarjih na c. kr. državno sodišče na Dunaju. Dne 3. t. m. se je vršila obravnava. Državno sodišče na Dunaju je rzasodilo, da je štajerski dež. odbor prelomil zakon in se pregrešil proti postavi o jezikovni enakopravnosti, ker slovenskega dopisa ni rešil v istem jeziku. Ali se ne bi postavile na ta način vse slovenske občine na

noge? Gre se tukaj za princip in pod nobenim pogojem odjenjati. Ne morem si kaj, da bi se ob tej priliki s pomilovanjem ne spominjali onih slovenskih občin, zlasti po nekaterih naših trgih, ki z deželnim odborom neprestano in izključno le nemški dopisujejo. Ali je na ta način mogoče, da se nam pripozna enakopravnost, če je sami ne zahtevamo? Torej slovenske občine na noge: nobenega spisa ne sprejemati ne oddajati, ki ni pisan slovenski. Slovenske rodoljube nujno prosimo, naj agitirajo s tem po vseh občinah!

Ljudska slavnost v Celju se je z velikim vspehom završila. Vsem, ki so se za njo tako neumorno trudili, gre polno priznanje.

Studentenheim v Celju je praznoval minule dni svojo desetletnico. Vahtarica se je prav moško razkoračila ob tej priliki in z velikim patosom proslavljala ta dogodek. Nočemo je motiti ob tem trenutku, če tudi je nam vsem jasno in znano, kako malo povoda ima za svoje slavospeve! Čudno se nam zdi samo, da oblasti pripuste, da stoji na čelu tega zavoda profesor iste celjske gimnazije, v katero hodijo hajmenci, kar je vendar postavno prepovedano.

Lobanjo mu je razbilo. V Lučanah se je te dni dogodila velika nesreča. Živinski trgovec Franc Strablek po dom. Pička je pred gostilno izročil voz s konjem hlapcu v nadzorstvo. Naenkrat se konj splaši in zdirja čez dvorišče v hlev, za seboj pa potegne po tleh hlapca, tako da mu je glava ob tla bila. Razbila se mu je lobanja, da so mu možgani izstopili. Bil je takoj mrtev.

Kje je teharski pečat? Domovina poroča, da je izginil prejšnji dvojezični pečat v Teharjih in ga nadomestuje samonemški. Sramota! Slovenci, ganite se vsepovsod. Naročite si povsod, kjer ste vi gospodje, samo slovenske uradne pečate in si oskrbite povsod v vaših občinah in okrajih samo slovenske table in napise; od vseh uradov pa zahtevajte podpise z dvojezičnimi uradnimi pečati.

Zrtev alkohola. V ponedeljek so potegnili iz malega potoka na Ostrožnem pri Celju utopljenca. V njem so ljudje takoj spoznali Jakoba Dimec, kovača v celjski cinkarni. Dimec je kljub svojim 70 letom vedno rad pil žganje in je najbrže v pijanosti padel v vodo, iz katere si ni mogel pomagati. V nedeljo dopoldne je še opravljal svojo službo v cinkarni, popoldne je pa praznoval s pijačo, ki ga je spravila na oni svet.

Rop na poštni voz. Pri Murecku sta napadla dva roparja poštni voz in odnesla 2000 K v gotovini. Kdo sta roparja, še ni znano, a brezdvomno sta nemške narodnosti. Torej pride dogodek ravno prav, ko se nemški listi ne morejo naveseliti, da je pri umoru Zelerjevih sester sovdeleženi Prohaska rojen — Čeh!

Legar v bližini Celja. V Škofji vasi pri Vojniku, pol ure od Celja, so na legarju umrli trije moški, trije bolniki še leže, dva sta ozdravela.

Nemški listi kar ne morejo prikriti posebnega veselja, da je zapleten v umor sester Zeller, ki sta bili obsojeni te dni v Ljubnem ena na vešala, druga na 18mesečno ječo, Čeh Prohaska. Seveda je žalostno že samo po sebi, ako zlorablja kak list tak dogodek, češ, poglejte, kakšen narod so Čehi; naravnost velika zloba pa se je pokazala še v tem slučaju: listi popolnoma zamolče, da sta obe Zeller štajerski Nemki; naj očitamo zato nemškemu narodu, da je narod ubijalec?

Učiteljska služba je razpisana do 20. julija 1906 na trirazrednici v Žetalah pri Rogatecu okr. šol. svet Rogatec. Šola je v II. plač. razredu in se nahaja vobče precej v ugodnih razmerah.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu je sklenilo z akad. društvom „Ilirija“ v Pragi bratsko zvezo.

Koroško.

Kršč. soc. delavska društva iz Celovca, Podlublja, Podšinjevasi, Prevalja in Kaplje ob Dravi so priredili minulo nedeljo skupen shod, ki se ga je vdeležilo nekaj nad sto delavcev in precej duhovščine. Zanimivo je, da je bil po-

sebno toplo priporočan kot dober časnik list — Naša Moč. Kakšnih pojmov nimajo ljudje!

Gregor Einspieler, dosedanji župnik v Podkloštru je imenovan, kakor poroča ljubljanski Slovenec, za prošta v Tinjah.

Razstava. Poročajo, da bo leta 1909 otvorjena velika koroška deželna razstava.

Iz učiteljsišča v Celovcu. Zrelolistni izpit sta napravila poleg 24 Nemcev tudi dva slovenska učiteljsiščna pripravnika. Gotovo jako majhno število!

Marija na Zili. K nam je prestavljen znani slovenski pisatelj Franc Ksaver Meško, dosedaj župnik v Št. Danijelu nad Prevaljami. Nekatera Meškova dela izidejo zdaj v češkem jeziku.

Utonil je. Pretekli teden sta se šla dva fanta v Št. Andražu v labodski dolini kopat. Ko vstopita v vodo, se njima udere in mlajši Leo Jäger utoni. Dobili so mrtvega. Staršega Matijo je rešil neki mlinar v bližini. Ravno pred letom je utonila na istem mestu neka deklica.

Primorsko.

Otvoritev nove železnice je določeno — končno po raznem beganju javnosti na 19. t. m. To priliko je hotelo porabiti to l m i n s k o g l a v a r s t v o, da pokaže naklonjenost in nepripravnost napram Slovincem v prav bleščeči luči. Izdalo je namreč ukaz, da smejo viseti na postajah ob novi železnici samo cesarske in deželne zastave, s l o v e n s k e s o i z k l j u č e n e. Če zroji taka misel v glavi kakega iredentovskega lista, je stvar razumljiva in zato tudi odpustljiva; ali vse drugače je naša sodba o tolminskem glavarstvu. Ali tudi tu je končno odpustljivo, ako se poniža visoka c. kr. oblast do navadnega zagriženca, pomilovati bi bilo kvečem glavarjev ukus, ali tak odlok je navadno zaničevanje in sramotitev 300.000 Slovincem, ki bivajo na Primorskem, in proti temu je naša pravica in dolžnost, da odločno protestiramo. Naj ne napenja c. kr. vlada loka, tla pri nas so vroča in kaj prinese prihodnost in koga bo prosila vlada še pomoči, bi se okrajnemu glavarstvu v Tolminu vsaj lahko zdelo. Če hodijo drugje okrajni glavarji na veselice, kjer so razobešene vsnemške zastave, je prokleta žalostno, ako uraduje med Slovinci oblast, ki ne trpi zastav tistega naroda, od katerega dobiva svoj kruh!

Ricmanjci so praznovali na posebno slovesen način god slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Ker že več let nimajo Ricmanjci nobene cerkvene slavnosti ne obreda, je vodil proslavo neustrašeni župan Ivan Berdon. Veselica, ki se je vršila kot proslava godu, je bila na prostorih Narodnega Doma, ki si ga je sezidala vas Ricmanje lani ob veliki požrtvovalnosti vaščanov in njih prijateljev.

Dnevnik „Il Sole“ v Trstu je vzel v najem za pet let neki katoliški konzorcij. Za glavnega urednika pride tja žurnalist dr. Mondella iz Rima.

Posledice pretepa. V Trstu so našli na cesti 26letnega voznika Ivana Sterleta. Imel je hude rane na prsni. Prepeljali so ga v bolnico, a je malo upanja, da bi ozdravel. Sterle je bil ranjen v pretepu, katerega se je udeležilo več krvoželjnih pretepačev, od katerih so morali nekateri iskati zdravniške pomoči, ker so iztaknili, kar so iskali.

Prodiranje tujcev v Soški dolini. Pred kratkem smo poročali, da je prišel neki mlin v Desklah v tuje roke, danes moramo poročati, da sta prišla zopet dva mlina v Soški dolini v tuje roke; in sicer dva mlina pri Sv. Luciji na mostu. Če pojde tako naprej, potem skrbijo Slovinci sami prav lepo za naseljevanje tujcev med nami.

Kranjsko.

Merkur-jeva ljudska veselica. Uspeh takih veselnic v gmotnem oziru je skoraj vedno a priori gotov, kar je brezdvomno v prvi vrsti zasluga našega narodnega ženstva. Slovenca, ki prebiva desetletja v Ljubljani, gotovo preveva iskreno veselje ob mičnem pogledu na številno narodno navdušeno in požrtvovalno slovensko

ženstvo; pred desetletji skoraj nismo mogli napolniti dvorane, sramežljivo in le bolj doma bral se je slovenski konfiteor, danes se lahko ponasamo s številom odličnega ženstva, ki je za vsako rodoljubno delo vneto in ki sledi vsakemu pozivu k plemenitemu delu v javnosti za narodne svrha. Nimamo namena spletati na tem mestu venca narodnemu ženstvu; nekaj drugega je, na kar si dovoljujemo občinstvo opozarjati: nikari dobre volje in eneržije sodelujočih dam in občinstva do skrajnosti izkoriščati s takimi veselnicami, ki se prirejajo v tako kratkih presledkih, kakor se je to zadnja dva pota zgodilo. Veseli nas, da je bila vdeležba obakrat povoljna in da so bili doneski občinstva v sorazmerju s požrtvovalnim trudom primerni, toda morda bi se našel še kak drug modus za nabiranje prispevkov brez mamljivih paviljonov in razkošnih veselnic, ki obiskovalcu gotovo zapustijo prijetne spomine, a zamorejo vsled prepogostih prireditev vendar le razvaditi vsaj del občinstva, da prispevajo v narodne svrhe samo potem razkošne veselice. Bodimo resni navzlic našemu živahnemu temperamentu in učimo se od Čehov, ki prispevajo v narodne namene z velikimi ali malimi doneski vsak dan, doma in na cesti ali v gostilni, sploh ob vsakem času in ob vsaki priliki. Kakor znano, zbirajo na Češkem celo nerabne predmete male vrednosti za narodne namene na ta način, da iste na v to določenem prostoru mimoidoči odlože in se potem ti predmeti skupno spravijo v denar. Dejstvo, da je pri nas narodni davek slabo razdeljen in da se osobito širše občinstvo premalo pritegne k istemu, je menda gotovo, da imovitejši sloji — kolikor se taki pri nas nahajajo, včasih le prenizko cenijo svojo narodno dolžnost v obliki narodnega davka. — Morda priobčimo o razdelitvi narodnega davka v kaki prihodnji številki nekateri misli; iskrena naša želja pa je, da prične rodoljubno občinstvo samo razmišljati o načinu in razdelitvi narodnega davka. Pozivljamo tu le občinstvo, da se spomni na Narodni kolek — mari smo pozabili na pomen tega koleka in dolžnost našo?

Iirsko Bistriški občinski svet je sklenil vse listine kolkovati s kolekom družbe sv. Cirila in Metoda. Občine po Slovenskem naj posnemajo take vzglede.

Dolenjski Sokol je po dolgoletnem spanji zopet razprostrl svoje peroti. V nedeljo je priredil javno telovadbo. Nastopil je častno. Proste vaje je izvajalo 24 telovadcev. Na orodju sta nastopili dve vrsti na drogu, bradlji in konju, razen tega še trije člani prve vrste na drogu in bradlji. Dasi ni trditi, da se je telovadilo vzorno, vendar smelo trdimo, da prav dobro in je bilo videti, da vsa telovadba temelji na sokolskem vadbenem sestavu. Pristop k orodju in odstop je bil jako dober. Čestitati je Dolenjskemu Sokolu in njegovemu načelniku br. Gregoreu, ki je v tako kratkem času napravil toliko. Na drogu in bradlji je telovadila tudi prva vrsta ljubljanskega „Sokola.“ Bilo je to velikega pomena in velike važnosti za nadaljni razvoj Dol. Sokola, ki je v nazornem nauku gledal, koliko ima še dela in po katerem potu naj hodi, da pride do vzorne telovadbe. — Pred telovadbo je starosta Zveze dr. Ravnihar v daljšem nagovoru razložil namen in pomen Sokolstva, zlasti pa sokolske telovadbe. — Telovadbi je sledila spretno aranžirana veselica sredi gozda pod milim nebom, kar je zlasti v večernih urah napravilo bajen utis. Nastopilo je tudi Dolenjsko pevsko društvo. — Mnogo zaslug za krasno vspelo slavnost, ki je dvignila vse Novomesto in okolico, ima brez dvoma požrtvovalni in delavni starosta Dol. Sokola br. Vladimir Vojška, kar se je tudi z vseh strani priznavalo in poudarjalo. Le vztrajno naprej, da si bo Dol. Sokol osvojil vso Dolenjsko! Na zdar!

Sokoli Iirske Bistrice prirede 22. julija veliko sokolsko veselico. Sodelovalo bo več bratskih društev iz Kranjskega in Hrvatskega. Svira godba c. kr. pešpolka baron Jelačić.

Slovenski izumitelj Ivan Bajda je proizvajal v ljubljanskem Mestnem domu na svojem na novo izumljenem glasovirju po svojih dveh sinovih poskušnje, ki so vse vrlo vspelo. Glasovir je napravljen tako, da je mogoče proiz-

vajati na njem popolno godbo na lok, ker ima violine, viole, čelo in bas. Na tem instrumentu je delal samouk Bajda celih 17 let. Kakor je znano, je izumel naš rojak že pred leti razne godbene instrumente, nove vrste bicikelj i. t. d. Ker je sam brez sredstev in tudi od dežele ne prejema podpore, mu je kajpada vse delo oteženo. Pred večimi leti ga je osleparila neka nemška tvrdka za patent nove vrste citer.

V vasi tik pred Ljubljano, v Šiški, se je naselila v zadnjih par letih cela kolonija Nemcev. Zdaj je napravil ondi nemški Šulferajn svojo šolo! Tako se nam godi sredi Slovenske; kaj čuda, če pada potem v obmejnih krajih slovensko ozemlje v nemške roke!

Zagrizenega uradnika imamo na postaji južne železnice Trnovo-Bistrica. V nekem Bistriškem hotelu je vrgel vžigalice družbe sv. Cirila na tla in jih pohodil. Tega junaka sicer še nočemo z imenom povedati, ker je šele par tednov tu, morda se poboljša. Sedanji načelnik, ki je odločen narodnjak, gre proč in če pride na njegovo mesto kak nezavednež ali celo nemčur, bo naša postaja pravo protislovensko gnezdo. Seveda, juž. žel. je Slovincem vedno prijazna in postrežljiva!

Znižane cene v planinskih kočah. Slov. plan. društvo naznanja svojim članom, da je znižal odbor prenočnino članom ter njih so-progam in nedorastlim otrokom, ako so v njih spremstvu, na polovico redne pristojbine.

Protialkoholno zborovanje priredi društvo „Abstinent“ to nedeljo, 15. t. m., v mali dvorani hotela „Union“.

Meso v Ljubljani je dalo povod že marsikaterim bojnim prizorom. Mesarji so namreč nastavili pretirano visoke cene, in ko so nekateri odjenjali, so se hoteli najbrže prvi nad njimi maščevati, s tem, da so jim namazali ponoči stojnice s tinto in neko kemično rdečo barvo.

Požar v Ljubljani. Da niso bili gasilci v nekaj minutah na licu mesta, bi postala staroznana Fröhlihova hiša v Ljubljani žrtev plamenov. Tako pa je škode le malo. V tej hiši bi bilo nujno potrebno ogleda, drugače se zna prigraditi kdaj še večja nesreča. Tramovje je vse leseno in preperelo, tako da je že pred kakimi sedmimi leti pričelo nekaj tletih pod streho, k sreči je bil dim še pravočasno opažen, in so stvar tedaj potlačili.

Razstava vajeniških del na Bledu. C. kr. trg. ministrstvo je dovolilo za razstavne stroške subvencijo K 200.—, posojilnica v Radoljci je dovolila K 50.—, hranilnica in posojilnica za Blejski kot 25 K., županstvo Ribno pa K 20.—. Vajencev je precejšnje število zglasenih; ker se nekateri še niso oglašili, naj to takoj store na razstavnemu odboru na Bledu. Vajenci z najboljšimi izdelki dobe diplomo in hranilno knjižico do 20 kron ter eventuelno povrnitev nastalih stroškov za surovino. Razstava bode otvorjena dne 5. avgusta do 19. avgusta 1906. v „Blejskem domu.“

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja, da je od 1. julija t. l. naprej edina založnica kavinih izdelkov v korist naše družbe le tvrdka „Ivan Perdan v Ljubljani.“ Tvrdka Perdan je po naši družbi znana postala vesoljnemu Slovenstvu. Postala je pa ob enem tudi naša dobrotnica. Tudi to dobro ve naš narod. Perdanova kava je najboljša in konkurira z vsemi drugimi izdelki te vrste. Zunanja oprema te nove „družbine kave“ je umetniška in ob enem poučna. Na nje ovitkih vidite naša družbina šolska poslopja v Trstu, v Velikovecu, na Muti in na Savi. Slovenke, kupujte odslej le to novo družbino kavo. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Županom v Idriji je izvoljen zopet Josip Šepetavec. Izmed 27 oddanih glasov jih je prejel 21. Ker čaka mestno občino še jako mnogo dela, treba bo skrbeti predvsem za podržavljenje realke, za železniško zvezo, regulacijo Nikave, razširjenje vodovodov in mestne razsvetljave, je tudi naloga bodočega županstva zelo velika.

Na ljubljanski mesečni sejm je bilo prignanih 504, konj in volov, 240 krav in telet, skupaj 744 glav. Kupčija je bila pri goveji živini srednja, pri konjih pa dobra.

Novomeško lekarno je prodal njeni dosedanji lastnik Simon pl. Sladovič Karolu Andrijaniču.

Zrtvi svojega poklica. V Litiji je stopil strojevodja Kušar s stroja tako da mu je prišla pri tem leva noga pod kolo, katero mu je nogo tako poškodovano, da so ga morali pripeljati v deželno bolnišnico. — V vevški papirnici se je ponesrečil neki 16letni fant, ko je snažil papirni stroj. Prijelo ga je vreteno za desno roko in mu jo zmečkalo. Poleg tega si jo je pa tudi prav hudo opeknel. Peljali so ga takoj v deželno bolnišnico. Spremljal ga je njegov oče, ki je tudi tovarniški delavec.

Pokrivajte apnene jame! V tako jama je padla v Št. Pavlu pri Preboldu 4letna hči posestnika Divjaka in se tako opekla, da je kmalu nato umrla.

Več sto centov sena je pobral zadnji naliv kmetskim prebivalcem vasi Harije in Koseze v bistriškem okraju na Notranjskem. Škoda je precej velika. Po nekod je bilo v bistriški dolini toliko vode, kakor da je pravcata povodenj.

Raznoterosti.

Državni avtomobili. Poštna uprava se peča zdaj z novimi osnovami. Po vsej Avstriji mislijo namreč vpeljati državne avtomobile v poštne svrhe, kakor jih imajo na Bavarskem, ki so se imenitno obnesli. Avstrijska poštna uprava misli torej vpeljati take avtomobilске črte, pri čemur bi jo deloma podpirali lokalni interesentje, kakor je to tudi na Bavarskem. Avtomobili bi vezali kraje, ki nimajo železniške zveze, in bi služili za prevažanje poštne potrebe in tudi potnikov. — Cene bodo nizke: 6—8 vinarjev za kilometer. Na enem avtomobilu bo prostora za 20 potnikov in povprečna hitrost bo znašala 20 km. v eni uri. Soditi je, da se izpeljave te osnove v kratkem času izvrše.

Amerikanci na Dunaju so obhajali v sredo svojo obletnico. Dan 4. julija je namreč za Združene Države dan narodnega praznika, ker so bile tega dne proglašene Združene Države kot neodvisne.

Dar 200.000 mark je daroval neki berlinski veletrgovec konferenci, ki se peča z raziskavanjem do sedaj neznanih vzrokov sifile. Ta denar naj se porabi le v znanstvene namene.

Linhati so ga hoteli. V dunajskem Pratru so zalotili nekega človeka, ki je hotel napraviti zločin nad majhno deklico. Razdražena množica ga je hotela pobiti. Aretiranca je varovala cela eskadra policajev na konjih in pešcev.

300 lokomotiv je naročila Prusija za tretje četrtletje prihodnjega leta.

Avtomobil 1481 m visoko. Trije Nemci iz Inomosta so napravili izlet iz Halla na Herrenhaus, ki leži 1482 m visoko nad morjem.

Imetje katoliške cerkve, kolikor je izkazanega, znaša nekaj nad 800 milijonov kron.

Umor orožnika. Na Saleburškem so našli nekega orožnika mrtvega z veliko rano v stegnju. Kdo ga je zabodel še ni znano.

Potovanje v Tibet. Škandinavski učenjak Sven Hedin potuje že od oktobra lanskega leta po Jutrovem. Iz Štokholma je odšel v Carigrad, odtod skozi Armenijo v Perzijo, da preišče ondodne puščave. Hotel je nato iz Indije ob reki Indus in Brahmaputra v Tibet, ali potovanje tja mu je angleška vlada prepovedala. Tako zelo se boji Anglija za svoj Tibet.

Organizator japonske armade pruski major Meckel je umrl te dni na svojih posestvih v Nemčiji v starosti 64 let. Na Japonsko je bil poklican pred 21 leti.

Voda v podzemski železnici. V Budapešti imajo krasno podzemsko električno železnico. Te dni pa se je utrgal oblak nad mestom in vse polno vode je udrlo v rove. 15 vozov je bilo baš v prometu in lahko si je misliti, kaka groza je obhajala popotnike, ko je ugasnila nenkrat luč, vode pa vedno več! Naposled se je vendar posrečilo nadomestnim strojem spraviti vozove do bližnjih postaj, kjer so bili potniki rešeni neljube situacije.

Velike viharje so imeli v južni Franciji. Zlasti mnogo škode imajo kmetje, dalje viničari in lastniki oljk.

Socialno gibanje.

Plače tramvajskim uslužbencem. Uslužbenci električnih železnic na Dunaju imajo po 12 ur dnevne službe. Dnevna plača ne znaša nikdar treh kron. Mnogo bolj napredni so v italjanskem mestu Milan, ki ima tudi svojo mestno električno železnico, a njeni uslužbenci imajo le 10urno dnevno službo že od novega leta 1897. in pet lir (ena lira = 90 v.) mezde.

Stavka peric. V letovišču Baden pri Dunaju so stopile vse perice v stavko, ker so jim dajali pralni zavodi prenizke mezde in zahtevali preveč ur dela na dan. V nekaj dneh so že podjetja pericam v vsem ugodila; najmanjša dnevna plača znaša tri krone, delavni čas je prikrajšan za dve uri.

Gospodarstvo.

Dohodki južne železnice so znašali v minulem polletju nekaj nad 60 milijonov kron; skoro za 4 milijone več nego lani ob tem času. (Državne železnice izkazujejo komaj 30 milijonov dohodkov.)

Novo cementno tovarno so si osnovali Ogrji. Podjetje nosi ime Union in je akcijska družba z osnovnim kapitalom 7 in pol milijona kron.

Podraženje platna stopi v veljavo s 1. avgustom. Cene se zvišajo pri metru do treh vinarjev, pri robcih do enega vinarja za meter, oziroma 4—5 v. pri kilogramu.

Podraženje podplatov. Vse avstrijske tovarne so se zedinile, da podraže podplate s 1. julijem za 10 kron pri 50 kg.

Ženski vestnik.

Ženski pouk na Badenskem. Nadvojvodina Badenska je ena izmed 26terih nemških zveznih držav. Ima pol milijona več prebivalcev kakor je vseh Slovencev in je nekoliko manjša kakor Kranjska in Primorska skupaj. Ali ta majhna državnica je precej prosvetljena, v vse njene šole imajo pristop tudi ženske. Vrhni šolski svet je izdal letno poročilo, iz katerega je razvidno, da je obiskavalo v tej nadvojvodini v minulem šolskem letu 800 deklic moške zavode in sicer je bilo 694 deklic na realkah, 19 v zgornjih realkih, 39 v realnih gimnazijah in 52 v gimnazijah. (Sorazmerno temu izkazu bi moralo pohajati naše srednje šole 545 deklic, a nimamo ne ene. Zato je naše ženstvo tako slabo.)

Kuhanje v ljudski šolah. Nemški mestni šolski svetnik Lyon je izdal posebno knjigo (Lipso pri Puebuerju) kjer se energično poteguje poleg drugega tudi za to, da se vpelje v dekliških šolah kot obvezni predmet kuhanje in gospodinjstvo. Tudi naj se vpeljejo za deklice nadaljevalne šole, kjer zlasti naj se goji imenovani dve panogi pouka. Lyonu je taka šola vzgojevalni, socialni in gospodarski ideal, ki naj ga izvrše vsaj krajevni šolski sveti, če ne sprejme deželni šolski svet takih naučnih načrtov.

Bolgarsko ženstvo, katerega je toliko kolikor vseh Slovencev, ima 35 svojih društev, ki tvorijo skupno Žensko Zvezo, katere osrednje glasilo je „Ženski Glas“, ki ga urejuje mlada Sanda Jovčeva. Ker pa so se pojavila nekatera nespornostna v Zvezi, je sklicalo uredništvo Ženskega Glasa shod bolgarskih ženskih društev v Zofjo dne 18. julija. Pri tej priliki naj še omenjamo, da je vpisanih nad 100 Bolgark kot redne slušateljice zofijskega vseučilišča, da deluje Zveza precej vspešno proti prostituciji in dopustitev ženstva k poštenemu, brzojavnemu in lekarniškem poklicu. Bolgarija ima več višjih dekliških šol in ženskih gimnazij. Sploh je tam zanimanje ženstva za naobrazbo mnogo više nego na našem — civiliziranem zapadu, zlasti pa med Slovenci.

Figaro.

Slovenci smo srečen narod; ne samo zato, ker raste čvček pri nas, in znamo izvrstno prirejati nezabeljen sok, ampak tudi iz drugih oziriv. Postavimo se n. pr. lahko z ribniško robo, s kočevarskimi pomarančami in z našimi

poslanci. Bog jim daj zdravje! Da bi še dolgo srečno in veselo živeli, po smrti pa prišli v zlata nebesa.

Med tem časom pa se bomo seveda borili naprej; borili za svoje „svetnje“, in druge take okraske rodoljubnih in „domorodnih“ govoric in farbarij. Sedaj smo ravno na lepem, in prav neumno bi bilo, če bi mahoma prekinili zmagonosno in slavno svojo pot. Štajercem smo pridobili pet, Korošcem tri mandate, iz Kranjskega smo pa enkrat za vselej prepodili — Turke, da ne bo kdo mislil, da se je Nemcem kak las skrivil. To so res zmage, vredne spomenika — v Kurji vasi. Zaje, ki se na štatve in spomenike „zastopi“, izvestno skoro preskrbi primeren osnutek. Za nabiralni odbor nam pa ni treba biti v zadregi. Če ni v naglici najti načelnika, nič ne obupati. Saj živi še stari Bleiweis — on prevzame vse, kar hočete. Butara več ali manj, kaj bo to, saj vemo: „Schwer trägt das Haupt, das eine Krone trägt“.

Hud je bil boj, a sijajna je zmagala! S fino diplomacijo in z izbornimi zvezami, kot dokazi, kako se nas upošteva, smo dosegli naše uspehe. Seveda smo morali spraviti vse v boj, kar smo imeli pri rokah: borili smo se z minami nadležnega antišambriranja, z živahnim infanterijskim ognjem otročje kritike, in z nekoliko zastarelimi kanoni še bolj zastarelih in špisarskih nazorov. Opasali smo se z bliščečimi meči prvaškega rodoljubja in zažigali zopet enkrat kot cirkuški klavni bengalični ogenj znanega patriotizma. Vmes so pa švigale rakete tistega realnega dela, ki še temnejšo noč store, ko ugasnejo.

A če bi tudi mi Slovenci ne mogli izkoristiti naših zmag, čestitati pa smemo Avstriji k novi zvezdi, ki je izšla na njenem obzorju. In da je ta zvezda zopet slovenska, komu ne bi navdušenja bilo rodoljubno srce? Dr. Šusteršiča namreč mislimo. F. z. m. baron Beck ga je baje že poklical v generalštab, fetrajnarji vseh dežel pa so ga imenovali svojim častnim članom. Kdo bi si mislil, da se ta sicer civilni politik zabava v svojih prostih urah z vojskovodstvom? Kakor smo videli, je mož vse natančno preračunal, kdaj in kako prete invazije ubogi Avstriji. In na vodo — to se pravi na morje — se gospod razume — da ga je kar veselje poslušati. Zato ima tudi toliko privržencev med Trnovčani in Krakovčani. Ohrani nam ga še dolgo sv. Miklavž!

O fetrajnarjih smo že povedali, da so mu — dr. Šusteršiču namreč, ne sv. Miklavžu — namenili posebno čast. To bo tudi nekaj, vse drugače pa, kakor do sedaj. Kakor znano fetrajnarji doslej niso imeli flint — zdaj bo pa druga. Niževavstrijski bivši „anštrajhar“, sedaj deželni odbornik Steiner (o tempora! o mores! Ali ni to napaka? Stavec.) je namreč šel nekega lepega dne, dopoldne po zajuterku, tako med 11. in 12. uro k vojnemu ministru. Vojni minister vrgel se je zvedši, kdo se mu bliža (večjega dostojanstvenika od deželnega odbornika namreč nikjer ni!), takoj v gala, zgrudil se predenj na kolena, in ponižno šepetal: „Vaše nadveličanstvo, kako milost so mi račila poslali v svojem nepreračunljivem sklepu nebesa...“. Anštrajhar in deželni odbornik pa je klečečega brenil z nogo, dal mu poljubiti škorenj, ter milostno dejal: „Fetrajnarjem flinte!“

In zdaj dobe fetrajnarji flinte. Ali take na kapsel, ali take na „cvek“, še ni dognano. Glavna stvar je, da so „wehrfähig“. Seveda to še ni vse, kar se spodobi boljšemu fetrajnarju. Mavlezelnov Francelj, krščansko-socialen kostajnar in bivši frajtar, zahteva sedaj kot vojščakar tudi še „šporne“, ker se jih lepo sliši, če koraka človek s trdo stopinjo po mestu. Tudi gospa Jera Mecafizelj, nadobudna vdova po bivšem „omstinarju“ so za to. Ergo je ta zadeva samo vprašanje časa. Priporočamo jo pa slovenskim poslancem v resno razmišljanje — saj je stvar vendar patriotska, patriotske stvari so pa z redovi v zvezi.

Dobro bi bilo seveda, ako bi si omislili, kar čutimo že davno kot živo potrebo, svojo — narodno stražo. Taka straža bi bila prvič primerna, drugič potrebna, tretjič imenitna, in četrtič, kar tako — sploh! Ker ravno ni vojske, opravljala bi sedaj seveda samo častno službo.

Tako bi n. pr. bila njena naloga, kakor nekdanj liktorjev v starem Rimu, spremljati vsakega prvaka in dostojanstvenika. S tem bi se seveda tudi dvignila politična zavest njenih udov. Navadni dostojanstveniki II. razreda bi izhajali s kakimi 4 liktorji; bolj sitno bi bilo določiti število stražnikov pri prvakah I. razreda. Najlozje bi še bilo, če bi se vsakemu prvaku določilo število mož po njegovih sinekurah. Seveda bi tako nastali celi sprevodi; pa saj smo vajeni na inštitute in lemenatarje; to bi ne ženiralo mnogo.

Drugo vprašanje je, menijo slabo poučeni ali boljše rečeno ljudje, ki ne poznajo razmer, kako bi se dala stvar financirati. Vse zdihuje, koliko je nositi narodnega davka. Smešno! Častne straže se plačujejo vendar iz javnih sredstev, in vrag vzemi vse, če bi naše narodne institucije ne dovolile v nabavo take straže prepotrebne kredita. Od vsepovsod bi prihajali prispevki: polovico bi dal deželni odbor, potem magistrat; a tudi klerikalci, ki sicer nimajo odprtih moženj za proslavo naših zaslužnih mož, bi tekmovali z liberalci, makari, če bi morali zastaviti kar tri zvonove pri kranjskih farah.

Zatorej zavedni rodoljubi na noge! Obrnite se do naših poslancev, da izposlušajo čim preje narodno stražo v čast narodu in sebi. Allons enfants de la patrie!

Deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem.

Pisarna v Ljubljani hotel Lloyd, 3 — 5 popoldne.

Ker se je letoviška sezona že pričela, naznanjamo vsem letoviščarjem, da imamo na Kranjskem in poleg tega v Šoštanju na Štajerskem okrog 200 stanovanj na razpolago. Zlasti je v Ljubljani veliko elegantno kakor tudi navadno mebliranih stanovanj oddati. Oddajo stanovanj posredujemo brezplačno. Naš kataster stanovanj pa še ni popoln, zato pozivljamo še enkrat vse imetnike stanovanj, naj nam le-ta naznanijo. Povpraševanje je jako veliko in ker za mnogo krajev še nimamo nikakih stanovanjskih izkazov, se prigodi, da letoviščarjem ne moremo vedno ustreči. Imetnike stanovanj prosimo tudi, naj nam pošljejo slike oziroma fotografije ali razglednice dotičnih krajev ali dotične hiše, ker bo zveza tudi glede tega uredila zbirko, ki ji bo jako služila pri posredovanju. Isto velja tudi glede lepakov, prospektov in drugih reklam, ki jih imajo nekateri hoteli in kopališča. Letoviščarji pridejo navadno osebno vprašati po stanovanjih in in če jim dotični kraj ni znan, jim lahko postrežemo s sliko. One letoviščarje, katerim smo naznanili stanovanja, prosimo tudi, da nam poročajo o vspehu, ker rabimo te izkaze za posredovalno statistiko. Tem potom prosimo tudi one gospode, katerim smo poslali uzorna pravila za ustanovitev krajevnih društev za privabitev tujcev, naj poročajo, če se je kje dosegel kak uspeh. V slučaju, da se sami ne zanimajo za ustanovitev, prosimo, naj izročijo pravila komu drugemu, ki se zanima za to. V naši pisarni je na ogled lepa ilustrirana knjiga „Reisealbum der k. k. österr. Staatsbahnen“, na katero opozarjamo zlasti industrijalce, trgovce in obrtnike, da inserirajo v nji, kajti knjiga je razpoložena na vseh brzovlakih in na ladjah donavske parobrodne družbe.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani
Rimska cesta 2. Hilšerjeve ulice 5.

WARBINEK-OVI

piani so neprekosljivi!
Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi naposodo. Uglasevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna tvrdka!

H. Suttner, urar, Kranj

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih švicarskih ur

brilantov, zlatine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastoj in poštne prosto. 26-3

Izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznjivo.

Edino pravi je
Thierryjev balzam

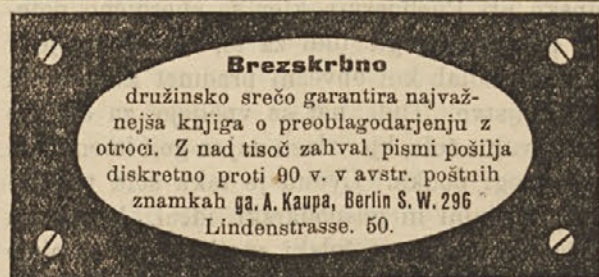
le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko. Thierryjevo centifoljsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“ za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplačilu ali povzetju 26

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini.

Brošuro s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko. Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicin. drogerijah.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Tri goldinarje velja poštni zabojček brutto 5 kilo (okoli 50 do 60 kosov) toaletnega mila (odpadkov) lepo sortiranega z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim, brezskvinim itd. duhom.

Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Zidanje rakev

(grobnic) na novem centralnem pokopališču izvrši po najnižji ceni

stavitelj novega pokopališča

po oblastveno odobrenih določilih za zgradbo pokopališča.

Natančneje se poizve

12-4

v tehnični pisarni g. Ferd. Trumlerja mestnega stavitelja v Ljubljani, Pred Škofijo št. 3.

Gdlikovana

v Parizu s častnim križcem, diplomo in zlato medaljo.

Patentirana

v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.

Šivajo, krpajo in vezejo.

Neprekosljivi za obrtne namene,

šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče!

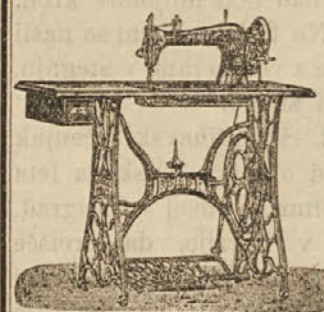
Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

52-3

BIBE

Brezalkoholna pijača iz vrstnega okusa iz sadnega soka.

Nareja jo G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani. 2

En del tega soka, pomešanega s petimi deli vode, da za mlade in stare, za zdrave in bolne prijetno, žejo gasečo, redilno in za prebavne organe zdravo pijačo.

1 steklenica 1 krono. Naročila se izvršujejo točno po povzetju.